

ตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพ รอบ 2 ของ สมศ. (ต่อ)

มาตรฐานที่ 4

มาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม (ต่อ)

ตัวบ่งชี้เฉพาะ

ตัวบ่งชี้ 4.3 มีผลงาน หรือชิ้นงานการพัฒนางานด้านศิลปและวัฒนธรรม สร้างมาตรฐานศิลปและวัฒนธรรม

คำอธิบาย หมายถึง การที่สถาบันมีผลงาน หรือชิ้นงานที่เกิดจากการพัฒนางานด้านศิลปและวัฒนธรรมที่สามารถนับได้ และเป็นที่ยอมรับของวงวิชาการด้านนี้ และมีร่องรอยหรือกระบวนการ หรือความสำเร็จของการสร้างมาตรฐานศิลปและวัฒนธรรมที่ชัดเจน

ตัวบ่งชี้ 4.4 ประสิทธิภาพในการอนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ ศิลปะและวัฒนธรรม

คำอธิบาย หมายถึง การที่สถาบันสามารถแสดงผลให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ได้ว่ากิจกรรมการอนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ ศิลปะและวัฒนธรรมที่ได้ดำเนินการในแต่ละปีการศึกษาบรรลุความสำเร็จตามพันธกิจในระดับใด วัดได้โดยการพิจารณาระดับคุณภาพของตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. มีแผนหรือโครงการเพื่อการอนุรักษ์ พัฒนา และเสริมสร้างเอกลักษณ์ ศิลปะและวัฒนธรรม
2. มีการดำเนินการตามโครงการในข้อ 1
3. มีการบูรณาการงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเข้ากับพันธกิจอื่นอีก 1 ด้าน
4. มีการบูรณาการงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเข้ากับพันธกิจอื่นอีก 2 ด้าน
5. มีการบูรณาการงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเข้ากับพันธกิจอื่นอีก มากกว่าหรือเท่ากับ 2 ด้าน และมีการนำศิลปวัฒนธรรม หรือภูมิปัญญาไทยออกเผยแพร่ในระดับสากล

มาตรฐานที่ 5

มาตรฐานด้านการพัฒนาสถาบันและบุคลากร

การบริหารและการจัดการศึกษาที่ประชาคมในและนอกสถาบันและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมตามหลักการบริหารจัดการที่ดี เน้นการกระจายอำนาจ กำกับด้วยนโยบาย การวางแผน ภาวะผู้นำ

ของผู้บริหาร การพัฒนาบุคลากรที่เป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน การวิจัย และการบริหาร โดยมุ่งสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ รวมทั้งการสร้างเสถียรภาพทางการเงิน การใช้เงินอย่างคุ้มค่า มีอิสระ คล่องตัว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

ตัวบ่งชี้ 5.1 สภาพสถาบัน และผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ขับเคลื่อนพันธกิจ และสามารถสะท้อนถึงนโยบาย วัตถุประสงค์ และนำไปสู่เป้าหมายของการบริหารจัดการที่ดี มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม เน้นการกระจายอำนาจ โปร่งใสและตรวจสอบได้ รวมทั้งมีความสามารถในการผลักดันสถาบันให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

คำอธิบาย หมายถึง การที่สภามหาวิทยาลัย/สถาบันมีนโยบายการกำกับดูแลกิจการและให้ความสำคัญเพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล และการพัฒนาสถาบันอย่างยั่งยืน โดยมีการบริหารที่ดี ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยในทางปฏิบัติการกำกับดูแลกิจการของสถาบันตามหลักสากลจะดำเนินการโดยผ่านสภามหาวิทยาลัย/สถาบัน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการผลักดันการกำหนดนโยบาย แผนงาน และกลยุทธ์ในการดำเนินงานเพื่อให้ฝ่ายบริหารและคณาจารย์มีการดำเนินงานตามนโยบาย และเป้าหมายของสถาบันให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ภายใต้ระบบการทำงานที่ดี และมีระบบตรวจสอบการทำงานตามภารกิจของสถาบัน ตลอดจนจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงการทำงานและพัฒนาการทำงานที่ดีขึ้น

นอกจากนี้ ในเรื่องของการรายงานทางการเงินและการเปิดเผยสารสนเทศและความโปร่งใส เป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อการทำงานขององค์กรต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตลอดจนจนถึงความโปร่งใสที่พร้อมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถร่วมตรวจสอบการทำงาน ขององค์กรได้

การพิจารณาผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ พิจารณาจาก

1. กรรมการสภามหาวิทยาลัย/กลุ่มสาขาวิชา เปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบการดำเนินงาน

2. สภาสถาบัน/กลุ่มสาขาวิชา มีส่วนร่วมในการกำหนด และให้ความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์/แผนกลยุทธ์ และให้ข้อสังเกตที่มีนัยสำคัญ

3. สภาสถาบัน/กลุ่มสาขาวิชาติดตามผลการดำเนินงานที่สำคัญตามภารกิจหลักของสถาบันอย่างครบถ้วน มากกว่าปีละ 2 ครั้ง

4. มีการประชุมสภาสถาบัน/กลุ่มสาขาวิชาอย่างต่ำร้อยละ 80 ของแผน

5. มีกรรมการสภาสถาบัน/กลุ่มสาขาวิชาเข้าประชุมโดยเฉลี่ยอย่างต่ำร้อยละ 80

6. มีการส่งเอกสารให้กรรมการสภาสถาบัน/กลุ่มสาขาวิชา ก่อนการประชุมโดยเฉลี่ยอย่างต่ำ 7 วัน

7. มีการประเมินผลงานของผู้บริหารสูงสุดของสถาบัน/กลุ่มสาขาวิชา โดยมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและตกลงกันไว้ล่วงหน้า

ตัวบ่งชี้ 5.2 มีการพัฒนาสถาบันสู่องค์กรเรียนรู้ โดยอาศัยผลการประเมินจากภายในและภายนอก

คำอธิบาย หมายถึง การที่สถาบันอุดมศึกษามีแผนการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษามีความสามารถในแข่งขันสูงสุด การประเมินระดับคุณภาพของผลการดำเนินงาน พิจารณาจาก

1. มีการทบทวนและจัดทำแผนการจัดการความรู้
2. มีการดำเนินการตามแผนและเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายของแผนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
3. มีการดำเนินการตามแผนและเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายของแผนไม่น้อยกว่าร้อยละ 100
4. มีการติดตามประเมินผลความสำเร็จของการจัดการความรู้
5. มีการนำผลการประเมินไปปรับใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการความรู้ให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการงานปกติ และปรับปรุงแผนการจัดการความรู้

ตัวบ่งชี้ 5.3 มีการกำหนดแผนกลยุทธ์ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ

คำอธิบาย หมายถึง ความพยายามของสถาบันอุดมศึกษาที่จะพัฒนาเพื่อให้การบริหารจัดการของสถาบันอุดมศึกษา

เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับแผนยุทธศาสตร์ของชาติ การประเมินระดับคุณภาพของผลการดำเนินงาน พิจารณาจาก

1. มีคณะกรรมการ/คณะทำงานกำหนดแผนกลยุทธ์ของสถาบัน
2. มีแผนกลยุทธ์ของสถาบัน
3. มีคณะกรรมการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแผนกลยุทธ์กับยุทธศาสตร์ชาติ
4. แผนกลยุทธ์มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติน้อยกว่าร้อยละ 80 ของแผน
5. แผนกลยุทธ์มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติตั้งแต่ร้อยละ 80 ของแผน

ตัวบ่งชี้ 5.4 การใช้ทรัพยากรภายในและภายนอกสถาบันร่วมกัน

คำอธิบาย หมายถึง ความพยายามของสถาบันอุดมศึกษาที่จะบริหารทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีการใช้ทรัพยากรร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานในสถาบันอุดมศึกษาหรือนอกสถาบันอุดมศึกษา การประเมินระดับคุณภาพของผลการดำเนินงาน พิจารณาจาก

1. มีคณะกรรมการวิเคราะห์ความต้องการในการใช้ทรัพยากรของสถาบัน
2. มีผลการวิเคราะห์ความต้องการในการใช้ทรัพยากรของสถาบัน
3. มีแผนการใช้ทรัพยากรร่วมกับหน่วยงานอื่นในสถาบัน
4. มีแผนการใช้ทรัพยากรร่วมกับหน่วยงานอื่นนอกสถาบัน
5. มีผลการประหยัดงบประมาณที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรร่วมกับหน่วยงานอื่น

ตัวบ่งชี้ที่เหลือของมาตรฐานที่ 5 จะนำเสนอในฉบับต่อไป

แนวคิดที่ผมใช้ในการทำงานมีสองเรื่อง เรื่องแรกคือการดูทิศทางขององค์กรว่าทำอะไรจะสร้างความโปร่งใสให้เกิดขึ้นในองค์กร สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ผมเน้นอยู่ตลอดในการทำงานคือการพัฒนาคน มีสุภาษิตของสเปนอันหนึ่งที่บอกว่า จุดเริ่มต้นของความรู้คือ การยอมรับว่าเราไม่รู้ เช่นเดียวกับเวลาการทำงาน ทำแล้วเราอยากรู้ อยากทำให้ดี เราก็ต้องศึกษาต้องพัฒนาไปเรื่อย ๆ การที่ทำให้เรามีการพัฒนาตนเอง ทำให้เราเกิดความก้าวหน้าไม่ว่าจะทำเรื่องอะไร

อมเรศ ศิลาอ่อน